

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sancta Communitas, In Paupertate religiosa inviolata

Wissingh, Anton

Coloniae Agrippinae, 1699

Cap. VI. De circumspectione, discretione, & rigore Superioris Regularis
erga delinquentes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49611](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49611)

nem per charitatem servant. Preponunt sibi in animo ipsos plerumque quos corrigunt: meliores existimant eos quoque quos judicant. Quod videlicet agentes, & per disciplinam subditos, & per humilitatem custodiunt semetipsos. h. i.

CAPUT VI.

De circumspectione, discretionem, & rigore Superioris Regularis erga delinquentes.

I. DE circumspectione illius agit Seraphicus Doctor in quinta ala Ecclesiastici Seraph, his verbis. Cum Prelatus curam animarum suscipit: ut in earum salvatione Deo gratissimum preestet obsequium (nullum enim Deo gratius sacrificium, quam zelus animarum.) inter alia virtutum insignia semper debet rationis iudicio quatuor ad officium suum spectantia in pectore versare. Primum est, quomodo in statu debito commissos sibi gubernet. Secundum, quomodo lapsos & devios corrigat & emendet. Tertium, exteriora negotia, quae requiruntur ab eo, congrue disponat. Quartum, quomodo se in his disponat & gerat. Ad statum debitum tenendum convenit, ut Rector animarum subditorum mores, & conscientias, & vires perspicue cognoscat, ut, secundum quod unicuique expedit, onus observantiae regularis imponat; non enim omnes omnia possunt equaliter. Recogitetque, quod praecipua causa monastica institutionis fuit, ut esset schola palaestralis exercitii per-

perfectionis. h. i. Pergit Doctor Seraphicus de discretionem agere.

II. In hoc indiget Prælati non modica discretionem, ut sciat inter rigorem & remissionem medium tenere. Si enim nimis fuerit rigidus, & ipse minus erit dilectus fratribus; & illi minus erunt voluntarii ad alia, quæ utiliora, & necessariora forent. Rursum si fuerit plus, quàm convenit, remissus in talibus, citò major dissolutio subsequetur. Qui spernit modica, paulatim decidet. Circa lapsorum correptionem discretio Prælati similiter vigere debet. -- Et cum aliter facere non potest circa delinquentes occultos, portet, dissimulet, patientiam suam exerceat, & quod arguendo non valet, orando laboret obtinere. --- Ad ista tamen non debet impetu ferri, sed maturo consilio prudentum, & spiritum Dei & donum consilii habentium. h. i. Pergit D. Bonav.

III. Discretio Prælati debet providè prospicere, quid ex quolibet eventu possit consequi, & quæ negotia admittere, & quantum expedit ea exequi, circumspicere rimari. Super omnia verò debet Rector semetipsum circumspicere, ne aliis providens, seipsum negligat, ne alios salvans seipsum in periculum demergat. -- Una circumspicere sui versatur circa conscientie serenitatem, ut illa semper securasit & munda: securasit, ut nihil velit, agat, jubeat, vel permittat illicitum & indecens, professionique suæ contrarium, in quo peccatum seu scandalum deprehendatur. Munda; ut de bonis, quæ facit vel promovet, gloriam ab hominibus non capret, nec sibi exinde immoderatè placeat: solites

solius Dei beneplacitum in omnibus querens, ut, qua pro eo facit, id est, vice Dei, etiam facias pure propter eum, & ipsius amorem. Scrutetur ergo conscientiam suam sollicitè diiudicans, quid egerit, quid omiserit de agendis, & quo sine bona fecerit: & de malis doleat, & confiteatur, & corrigat, & caveat: de bonis verò non in se, sed in Domino gloriatur. Qui pulverem ab aliis detergit, vix potest transire, nisi & ipse pulvere respergatur; quem etiam in se detergere necesse habet. De bonis verò, quae facit, sic latetur, ut inde non extollatur; aestimans, quòd non propter se, sed propter alios, quibus praest, Deus dederit ei benefacere, vel dicere, vel sentire. h. i. Subnectit plura de circumspectione.

IV. Alia circumspectio sui versatur circa exteriores mores, & verba, quibus oportet eum aliis magis, quàm sibi met deservire. Qui enim pluribus cogitur vivere ad exemplum, & satisfacere singulis, & omnibus placere, multa indiget discretionè, ut medium valeat tenere; ne sit nimis tristis vel hilaris, nimis severus vel levis, nimis socialis vel alienus, nimis tacitus vel verbosus, nimis durè loquens vel blande, nimis rigidus vel remissus, nimis saepe cum hospitibus vel raro, nimis lautè reficiens vel tenuiter, nimis facta fratrum observans vel dissimulans, nimis fovens aliquos vel alios parvipendens, &c. Cum ergo non possit semper teneri, quod de omnibus placeat; minùs tamen deviat, si ad benignitatis partem plus declinat, per quam redditur subditis magis amabilis, ob quam ei libentiùs obtemperant, & audaciùs ad
eum

eum recurrunt in quibus indigent, & alacrius eum imitantur. Ipsa enim potestatis auctoritas facit eum satis timendum subditis: & si hinc coniungitur austeritatis severitas, pavida fit mentibus onerosa. -- In omni tamen dubio semper magis inclinet se ad illud, quod secundum veritatis iudicium virtuti charitatis & humilitatis, & professe puritati magis consonat, & evangelica perfectioni. Hucusque Doctor Seraphicus.

V. Rigor sit in ratione fundatus, ut Pralatus non sit nimis remissus, nec negligens. De quo Dionys. Cartus. a. 5. de reform. Claustral. Eccli. 10. 2. Secundum iudicem populi sic & ministri eius: & qualis est Rector civitatis, tales & habitantes in ea. Ex his verbis SS. Patres concludunt, quod praecipua causa ruinae subditorum est negligentia & perversitas Prelatorum, sub quorum praesidentia vel virtuosa subditorum conversatio cadit & perit, vel eorum, qui dudum iam lapsi sunt, deformatio ac ruina durat ac perseverat. h. i. Idem art. 6. Quanto Religiosi & Monachi altioris & perfectioris sunt ordinis, tanto gravioribus multiplicioribusque quotidie involvuntur peccatis, si ad observantiam regularem non fuerint diligentes. Merito ergo fatetur S. August. sicut non vidi meliores his, qui in claustris profecerunt, ita non vidi deteriores his, qui in claustris virtuosè se habere non studuerunt. Immo, ut S. Hieron. in sua Regula, sine spiritali charitate claustra sunt tartara, & habitantes in eis sunt demones: cum charitate vero sunt Paradisus in terris, & habitatores sunt Angeli. h. i. Hac de causa perneceffe est, ut ri-

gor ibi vigeat, ne vigor exulet. Commune adagium: *Ubi rigor, ibi vigor.* Et de sacro Cartusianorum Ordine hoc carmen:

Sol, sil, cap, vis, rig, Cartusia permanet in vig.

Explica. Quod Cartusia à septingentis jam annis permanerit in primo vigore, (excipe nimiam austeritatem abstinentiarum aliquarum, & jejuniorum) id habet à quinque principis ibi exactè servatis, scil. à *Solitudine, Silentio, Capitulatione* frequenti, *Visitatione* crebra & solerti, *Rigore* in servandis statutis, sine facili dispensatione, & corrigendis erroribus sine coniventia.

VI. *Rigor* in correptione & correctione, hic à *S. Benedicto* præscribitur c. 2. *Regulæ.* *In doctrina sua namque Abbas Apostolicam debet illam semper formam servare, in qua dicit: Argue, obsecra, increpa: id est, miscens temporibus tempora, terroribus blandimenta.* *Dirum Magistrum Patris ostendat affectum.* Id est, *indisciplinatos & inquietos debet durius arguere: obedientes autem, & mitis, & patientes, ut in melius proficiant, obsecrare: negligentes autem & contemnentis ut increpet & corripiat, adm. nemus.* Neque dissimulet peccata delinquentium; sed mox ut ceperint oriri, radicitus ea, ut prævalet, amputet, memor periculi *Heli Sacerdotis de Silo.* h. i.

VII. Idem *S. Benedictus* circa delinquentes hæc statuit observanda c. 26. *Regulæ.* *Omni sollicitudine curam gerat Abbas circa delinquentes Fratres; quia non est opus sanis medicus, sed malè habentibus. --- Magnopere enim debet sollicitudine*

nem gerere Abbas, & omni sagacitate & industria curare, ne aliquam de ovibus sibi creditis perdat. Noverit enim se infirmarum curam suscepisse animarum, non super sanas tyrannidem, etc. h. i. Et c. 28. Si quis frater frequenter correptus pro qualibet culpa, si etiam excommunicatus non emendaverit, acrior ei accedat correctio, id est, ut verberum vindicta in eum procedat. -- Abbas faciat, quod sapiens medicus: si exhibuit fomenta, si unguenta exhortationum, si medicamina divinarum Scripturarum, si ad ultimum unctionem excommunicationis, vel plagas virgarum: & jam si viderit nihil suam prevalere industriam, adhibeat etiam, quod majus est, suam & omnium fratrum pro eo orationem, ut Dominus qui omnia potest, operetur salutem circa infirmum fratrem. h. i.

VIII. In fine Constitut. Urbanarum. Ministris Provincialibus -- Guardianis, aliisque Superioribus presentibus & futuris, ut omnia & singula superius Decreta, Statuta, seu quomodolibet ordinata observent, & pro viribus ab aliis exactissimè servari faciant, ad eorumque observantiam, pœnis (cùm fuerit opus) severius agant, duosque dure compellant, precipimus pariter & mandamus. h. i.

IX. Modus in subditorum correctione servandus ab omnibus Prælati Regularibus, præscribitur à S. Concil. Trid. sess. 13. de reformat. c. 1. his verbis. Illud primum eos admonendos censemus, ne se Pastores, non percussores esse meminerint; atque ita præesse sibi subditis oportet, ut non in eis domi-

nentur, sed illos tamquam filios & fratres diligant, elaborentque, ut hortando & monendo ab illicitis deterreant, ne, ubi deliquerint, debitis eos pœnis coercere cogantur. Quos tamen, si quid per humanam fragilitatem peccare contigerit, illa Apostoli est ab eis servanda præceptio, ut illos arguant, obsecrent, increpent in omni bonitate, & patientiâ; cum sepe plus erga corrigendos agat benevolentia, quàm comminatio, plus charitas quàm potestas. Sin autem ob delicti gravitatem virga opus fuerit, tunc cum mansuetudine rigor, cum misericordia iudicium, cum lenitate severitas adhibenda est, ut sine asperitate disciplina populis salutaris, ac necessaria conservetur, & qui correcti fuerint, emendentur, si respiscere noluerint, ceteri salubri in eos animadversionis exemplo à vitiis deterreantur. h. i.

X. Severitas sit mixta pietate in Prælatiis. De qua S. Bonav. in Hexameron, serm. 23. Levi signat Prælatos, qui debent habere Spiritum severitatis, & pietatis, ut Moyses, qui cum esset mitissimus, confregit tabulas. E contra Heli qui quia fuit remissus, ipse mortuus est & filii eius. Unde plus nocet Prælati misericors, & abiciens rigorem discipline, quàm Prælati rigidus sine misericordia. h. i. Et S. Bern. l. 2. de confid. Non eris innocens, si aut punias eum, cui fortè parcendum esset, aut parcas ei, qui fuerat puniendus. h. i.

